

STORTINGET

Representantforslag 159 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen
og Dagfinn Henrik Olsen

Dokument 8:159 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Dagfinn Henrik Olsen om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap

Til Stortinget

Bakgrunn

Dagens regelverk for statsborgerskap må strammes ytterligere inn. Forslagsstillerne mener at det må bli vanskeligere å komme til Norge uten noen som helst tilknytning og bli norsk statsborger. Tall fra Norge og Danmark viser at det er enorme forskjeller i antallet nye statsborgerskap. Tall fra UDI viser at Norge i 2024 ga 27 276 nye norske statsborgerskap. Til sammenligning viser tall fra Danmarks Statistikk at Danmark i 2024 ga 6 255 nye danske statsborgerskap. Dette er nesten en dobling fra året før (3 355), men fra et langt lavere nivå enn i Norge (37 278). De siste fire årene under regjeringen Støre har Norge gitt norsk statsborgerskap til 144 830 personer fra 2021 til 2024, dette er nesten syv ganger flere enn i Danmark (21 242). Tall fra UDI for 2024 viser at Norge ga flest nye statsborgerskap til syrere med 3 746, og i løpet av de siste fire årene er det blitt gitt norsk statsborgerskap til 18 289 syrere i Norge, mens Danmark bare har gitt dansk statsborgerskap til 336 syrere. Det vil si at Norge har gitt statsborgerskap til 54 ganger flere syrere enn Danmark har gjort. Det er også enorme forskjeller på statsborgerskap til eritreere, tall fra UDI viser at Norge har gitt statsborgerskap til 11 560 eritreere de siste fire årene, mens tallet i Danmark er 21.

Sverige er som vanlig i en ekstrem ytterkant også når det gjelder statsborgerskap: 67 789 fikk svensk statsborgerskap i 2023 ifølge Statistisk databasen. I perioden 2021–2024 ble det gitt 312 357 svenske statsborgerskap, det er over dobbelt så mange statsborgerskap som det som ble gitt i Norge i den samme perioden. Tall for 2024 viser at det ble gitt svensk statsborgerskap til 62 989 personer. Forslagsstillerne er svært bekymret for hvordan Sverige vil håndtere dette; de har store problemer med utenforskap, sosiale kostnader og alle slags konflikter allerede nå. Forslagsstillerne viser til at Danmark har klart å samle et politisk flertall for en bærekraftig og fornuftig politikk. Sverige har derimot valgt å holde en egen og farlig kurs, mens Fremskrittspartiet i Norge trenger å få med flere på en helt nødvendig kursendring.

Statistisk sentralbyrå (SSB) sin statistikk viser at syrrere typisk har relativt kort botid når de får norsk statsborgerskap, og dette stemmer godt overens med det generelle mønsteret man ser blant innvandrere fra land utenfor Europa. Den gjennomsnittlige botiden tenderer til å være kort, om lag sju år eller litt mer, for innvandrere med opprinnelse utenfor kontinentet, mens den er lengre blant innvandrere fra land som Polen, Russland, Sverige og spesielt Storbritannia. I SSB sin statistikk vises det til:

«I såkalte kohortanalyser, der man har fulgt innvandrere over en tiårsperiode fra de ankom landet, har vi tidligere sett at tendensen til å få norsk statsborgerskap i løpet av disse første årene varierer en hel del. Blant flyktninger og særlig statsløse er det vanlig å naturaliseres tidlig i oppholdet, gjerne så fort man oppfyller minimumskravene for botid.

Dette gjenspeiler antagelig at norsk statsborgerskap har større praktisk nytte for disse gruppene enn for andre innvandreregrupper, slik som arbeidsinnvandrere. Norsk statsborgerskap gir beskyttelse mot utvisning,

rett til å stemme i og stille ved stortingsvalg og tilgang til konsulær bistand når en er i utlandet. Det norske passet er dessuten et nyttig reisedokument ved at det gir visumfrihet i mange land og utvidede reisemuligheter, særlig sammenlignet med en del ikke-europeiske pass. For flyktninger vil det også spille en rolle at man i utgangspunktet ikke er i stand til å returnere til hjemlandet. Å få norsk statsborgerskap kan dermed oppleves mer nødvendig, ikke minst for å integreres inn i et samfunn man forventer å bli i.» (Molstad, C. S. (2024, 2. mai) Mange syrere fikk norsk statsborgerskap. SSB)

Dette er en klar indikasjon på at norsk statsborgerskap er sterkt ønsket, men samtidig lett å få. I Norge er statsborgerloven en rettighetslov som først og fremst er knyttet til botid, mens det i land som Danmark, Sveits og Østerrike stilles en rekke andre krav før man kan tildeles statsborgerskap. Forslagsstillerne vil påpeke at man kan leve et fullverdig liv som innbygger i Norge uten å være norsk statsborger. Det har derimot alvorlige negative konsekvenser dersom feil personer blir norske statsborgere. Forslagsstillerne mener det ikke er noen grunn til at personer som har innvandret til Norge, trenger et norsk statsborgerskap. Norsk statsborgerskap bør bare gis til personer som er født av norske foreldre, og som samtidig har en spesiell tilknytning til Norge, personer som er født i Norge, eller personer som utviser en ekstraordinær innsats for å bli norsk. Med andre ord mener forslagsstillerne at det ikke skal være tilstrekkelig å være født i utlandet med en norsk mor eller far, det må kunne vises til at barnet har fast tilknytning og samvær med den norske forelder.

Problematikken rundt fremmedkrigerne som reiste fra Norge til Syria og Irak for å tilslutte seg Den islamske staten (IS), illustrerer dette og understreker viktigheten av å gjøre innstramminger i regelverket for statsborgerskap. I årene etter 2012 var det i overkant av 100 personer som reiste fra Norge på denne måten. Om lag 60 pst. av disse hadde norsk statsborgerskap. Dagens regelverk gjør at det potensielt er mange født i kalifatet som har krav på et norsk statsborgerskap, ved at deres fremmedkrigerfar hadde norsk statsborgerskap. Også i de tilfeller der far dør før barnet blir født, er det tilstrekkelig at faren var norsk statsborger da han døde, for at barna skal ha rett på norsk statsborgerskap. Dette understreker viktigheten av å oppstille krav om at barn født i utlandet må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelder som innehar det norske statsborgerskapet.

I senere tid har man stått overfor alvorlige problemer fordi personer som har sin lojalitet til terrorregimer

og fiender av Norge, har fått norsk statsborgerskap. Skadevirkningene av slike tabber er uopprettelige.

I tilfeller hvor det er blitt avdekket at personer har fått norsk statsborgerskap på falske premisser, skal statsborgerskap tilbakekalles. Man skal ikke premieres med å beholde norsk statsborgerskap og oppholdstillatelse bare man lykkes med å lure norske myndigheter lenge nok.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelder som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:
 - minimum ti års botid
 - bestå språkprøve på minimum B2-nivå
 - bestå prøve om grunnleggende norske verdier
 - avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark
 En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.
4. Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag som stiller krav om at den som søker om statsborgerskap, skal ha bidratt til å integrere ektefelle, partner og barn i det norske samfunnet. Selvsegregering skal aktivt forhindres.

1. april 2025

Erlend Wiborg

Per-Willy Amundsen

Dagfinn Henrik Olsen